

57

115304

Til
Erstatningsdirektoratet,
H. Heyerdahls gate 1,
O s l o .

Redegjøring angående bestyrelsen av Vidkun Quisling og Maria Quislings fellesbo.

Den 15. mai 1945 kom politifullmektig Lonkan sammen med en bevapnet politimann til Gimle, hvor jeg hadde husarrest. Lonkan forlangte at jeg skulle forlate Gimle innen 1 kvarter. Ellers ville jeg bli arrestert, sa han. Jeg protesterte mot det, men på en brutal måte fastholdt han sin ordre. Halvveis påkledt forlot jeg da Gimle, og tok opphold hos fru Prytz. Allerede mens jeg var her hos fru Prytz, gjorde jeg den 17. eller 20. mai 1945 pr. telefon politifullmektig Hans Mvhre oppmerksom på at det på loftet på Gimle lå verdifulle malerier pakket i papir, og ba ham ta vare på dem. Han sa senere at maleriene ble overlevert til Nasjonalgalleriet. Når det kan være gjort, vet jeg ikke.

+

Boet ble ikke registrert før i mai-juni 1947. Tilstede ved registreringen på Gimle var statsadvokat Chr. Bull, advokat G. Støylen, o.r.sakfører A. Arvesen, J. Eckhoff, Mathisen og jeg.

Registreringen fant således sted først 2 år etter at boet var kommet under offentlig forvaltning.

I mellomtiden hadde - som kjent - engelskmenn flyttet inn på Gimle i mai 1945.

Selv kom jeg første gang tilbake til Gimle 27.12.45, få dager etter at engelskmennene var reist derfra. Jeg var da ledsaget av fru Langaard, fru Kielland og o.r.sakfører Erlandsen (hos advokat G. Støylen). O.r.sakfører Arvesen og hans frue var også tilstede. O.r.sakfører Arvesen opplyste at besøket på Gimle den gang bare gjaldt å skaffe opplysninger om hva som var kommet inn i boet etter 9. april 1940. Det var altså ingen registrering. Vi var i flere timer på Gimle. Alle ønskelige opplysninger fikk o.r.sakfører Arvesen av meg, - både den gang og ved senere anledninger. O.r.sakfører Arvesen har endog - senere - gitt erklæring om at jeg var villig og hjelpsom i denne sak. Erklæringen gikk til riksadvokat Aulie, da min sak skulle opp til behandling. - Til tross for at det ikke ble foretatt noen registrering den 27.12.45, insisterte jeg ved denne anledning på at mine malerier skulle noteres opp, og det ble delvis gjort, uvillig og motstrepene. Det skjedde på den måten at fru Arvesen noterte endel malerier i enkelte værelser, ikke over hele Gimle. Fru Arvesen er forøvrig ikke ansatt hos tilsynsmannen for boet.

Ved samme leilighet - den 27.12.45 - fant o.r.sakfører Arvesen og jeg i et av værelsene på Gimle en tykk forgyllt ramme med innskripsjon "van Dyck". Men bildet var borte. O.r.sakfører Arvesen har - meg bekjent - ikke foretatt seg noe i den anledning, ikke meldt til politiet at maleriet er borte.

Jeg presiserte 27.12.45 at der på loftet lå flere kostbare malerier som burde registreres - bl.a. et bilde av Teniers (som er kommet bort). Nøkkelen til loftet hadde o.r.sakfører Arvesen, det forstod jeg på ham. Men han hadde ikke tid til å gå på loftet.

Den gang var det omtrent umulig for meg å tale med o.r.sakfører Arvesen. Han oppførte seg meget uhøflig og fornærmelig overfor meg hele tiden. O.r.sakfører Erlandsen kan bevitne det. Da vi forlot Gimle, klaget jeg til ham over Arvesens oppførsel, og Erlandsen refererte hans opptreden til advokat Støylen.

Etter at engelskmennene forlot Gimle julen 1945, stod Gimle tomt i 3 måneder, men boet ble fremdeles ikke registrert, til tross for mine skriftlige og muntlige henvendelser til henholdsvis advokat

+

Fra 1ste april 1946 til høsten 1948 ble Gimle bortleiet til fransk legasjonsråd. Mitt bo og andre eiendeler som stod på Gimle ble også leiet bort til franskmennene uten mitt samtykke og uten underretning til meg eller min advokat, G. Støylen.

Registrering ble ikke foretatt. Bostyret burde da ha forlangt kvittering av de franske leiere for alle gjenstander som gikk med i leien, mens på den annen side bostyret burde ha gitt franskmennene kvittering for alle ting som bostyret tok bort fra Gimle etter bortleien. Den franske hovmester fortalte meg at noen malerier var fjernet av o.r.sakfører Arvesen, mens franskmennene bodde der. Jeg bragte da i erfaring at mens franskmennene bodde på Gimle, ble malerier - 3 stk. - solgt for Kr. 75000.- til direktør Stephansen på restaurant "Blom". Hovmesteren nevnte at o.r.sakfører Arvesen også hadde flyttet russisk porselen m.m.

Høsten 1948, etter at franskmennene reiste fra Gimle, skulle Ullevål sykehus leie Gimle. Jeg anmodet o.r.sakfører Arvesen om å ordne det slik at alle mine malerier kunne flyttes på ett værelse, som kunne avlåses. I telefonen ba jeg ham bestille noen arbeidere som kunne flytte de tunge maleriene. Da jeg sammen med o.r.sakfører Erlandsen og Halvor Holter kom til Gimle, for etter avtale med o.r.sakfører Arvesen å bese inventaret etter at franskmennene var flyttet, hadde han ikke bestilt noen arbeidere. Da jeg spurte hvordan vi skulle kunne flytte de tunge maleriene uten arbeidere til hjelp, svarte han at "maleriene kunne henge hvor de var". Dette var jeg imåt, da flere malerier allerede var kommet bort. Arvesen var fremdeles av den mening at maleriene kunne henge, til tross for at det ofte var fremmede på Gimle. Da jeg var fortvilet over dette forhold, kastet Halvor Holter og o.r.sakfører Erlandsen jakkene, og begynte å bære endel malerier fra forskjellige værelser til et par gjesteværelser som kunne avlåses. De gjorde dette for å hjelpe meg. Under dette var

o.r.sakfører Arvesen vrang og uvillig. C.r.sakfører Erlandsen kan bevitne episoden.

Som tidligere meddelt, er det kommet bort 50 malerier p.g.a. manglende kontroll over boet, herunder forsømmelse av registrering. Blant disse bortkomne malerier var følgende 14 kjente mestre representert:

Van Dyck, Teniers, Sorikov, Bouchet, Corot (2 stk.), Manet, Murillo, Prud' hon, Fragonard, Nicolas Foussin, Watteau, Wowerman, van der Neer, Reynolds.

I denne forbindelse minner jeg om at da registrering fant sted på lageret i Monrads gate i juni 1947, var tilstede o.r.sakfører Arvesen, o.r.sakfører John Eckhoff, Halvor Holter, 1 arbeider og jeg selv. Vi fant under registreringen den tidligere nevnte forgylte ramme med inskripsjonen "van Dyck". O.r.sakfører Arvesen tok rammen, så på den, tørket støv av den med lommetørkleet sitt, og satte den tilside. Halvor Holters erklæring om dette vedlegges. Så vidt vites har bostyret fremdeles ikke meldt til politiet at maleriet av van Dyck m.m. er kommet bort.

Når det gjelder malerier opplyses forøvrig at jeg våren og høsten 1949 ba advokat Sverdrup Thygeson - muntlig og skriftlig - utlevere meg 8-9 malerier, da jeg trengte penger og ville selge dem. Våren 1949 var jeg nemlig alvorlig syk, trengte ferieopphold, som jeg ikke hadde penger til, og jeg hadde gjeld. Jeg fikk tilslutt 500 kroner, men det var ved denne anledning ikke nok for meg. Overfor advokat Sverdrup Thygeson fremhevet jeg at prisene på malerier, såvidt jeg forstod, begynte å falle, og at det senere kanskje ville bli vanskelig å oppnå skikkelig pris for dem. Ved begge de nevnte anledninger ble min anmodning avslått. Dette til tross for at advokat Sverdrup Thygeson uttalte i et intervju 11. april 1948 til "Dagbladet" etter at min sak var henlagt, at "det ville tilfalle meg en del av mine midler".

+

Jeg kommer så tilbake til mitt før nevnte besøk på Gimle høsten 1948, fordi jeg mener en nærmere beskrivelse av episoder

under dette besøk gir et bilde av hvor uforsvarlig boets midler ble forvaltet på Gimle.

Da alle mine ting var pakket og innlåst på Gimle høsten 1948, d.v.s. alle ting som da var tilgjengelige for meg, ringte jeg til o.r.sakfører Arvesen før Holter og jeg forlot Gimle, og spurte om jeg kunne få lov til å gå bort i vaktmesterboligen. Jeg ville se om noen av mine ting som var kommet bort, kunne finnes der, da vaktmesteren hadde lånt flere ting til bruk. (Dette sistnevnte nevnte o.r.sakfører Arvesen selv til meg en gang.) Jeg nevnte i telefonen at 1 mahogni-skrivebord, flere tepper og malerier m.m. var kommet bort. O.r.sakfører Arvesen svarte: "Jeg forbyr Dem å gå dit". Etter det gikk jeg ikke. Før jeg reiste fra Gimle den gang, kom vaktmesteren, kuriøst nok, og overleverte meg en blomsterbukett - i min egen vase! 14 dager før denne episoden var o.r.sakfører Erlandsen, o.r.sakfører Arvesen og jeg på kjøkkenet hos vaktmesteren for å drikke en kopp kaffe, da vi arbeidet med boet derute. Jeg gjorde da Arvesen oppmerksom på at gardinene og porselenet på bordet var mine russiske ting. Erlandsen hørte dette. Nevnte gardiner og porselen har jeg ikke fått. Grunnen til at jeg ba Arvesen om å få bese vaktmesterboligen, var at jeg fikk se mine ting på kjøkkenet, og trodde at der fantes andre av mine ting i de andre rom. - Dessuten vil jeg nevne at det under innpakningen og transporten av mine ting på Gimle forsvant flere ting, og flere ting har jeg funnet gjemt på de merkeligste steder. Således kan nevnes at jeg fant et maleri og lysestake samt et speil gjemt bort i et skap i kjelleren.

+

I min manns og min boksamling på Gimle var mange verdifulle bøker på fransk, russisk, engelsk, norsk, spansk, italiensk, kinesisk. Der var flere antikke bøker, fra 16.-17. århundre, dessuten praktutgaver, tilsammen antakelig ca. 2000 bind. Kunsthandler Wang verdsatte i februar 1946 bøkene på Gimle til 26000 kroner. Dette skjedde etter anmodning fra Aker kommune, mens bostyret ikke har latt bøkene registrere i det hele tatt - meg bekjent. Bøkene var således ikke med i registreringen på

Gimle i 1947, og de bøker som var sendt til lageret i Monrads gate, ble ikke registrert eller tallet der under registreringen i 1947, og er ikke blitt det den dag i dag.

Våren 1950 hadde jeg en samtale med advokat Sverdrup Thygeson, som jeg hadde søkt p.g.a. fortvilete boligforhold. Vi kom til å tale om boet i sin alminnelighet, og jeg gjorde advokaten oppmerksom på at flere hundre bøker var flyttet fra lageret i Monrads gate til Oppgjørskontorets lager i Sørkedalsveien, og fremholdt at disse burde registreres. Jeg uttrykte også min forbauselse over at bøkene var fordelt med en del på Gimle og en annen del på lager. Advokat Sverdrup Thygeson bemerket til dette at han hadde sendt de mest verdifulle bøker på lager for å ta vare på dem. Men selv etter min samtale med ham våren 1950, er bøkene på Oppgjørskontoret i Sørkedalsveien - meg bekjent - hverken tallet eller registrert ved boestyrets foranledning. Høsten 1948 ble de resterende bøker på Gimle tallet og lagt i kasser.

+

På tross av mine inntrengende henvendelser til o.r. sakfører Arvesen - og sist våren 1950 til advokat Sverdrup Thygeson, har jeg ikke fått fullstendig oversikt over hvor mange bankbøker der er i boet. Jeg har gjort begge herrer oppmerksom på at jeg vet der var en bankbok på Gimle på kr. 13000.-, lydende på min mams navn, og overført til meg. På min anmodning har o.r. sakfører Arvesen skrevet til Gjerpen - og Skienbanker i denne anledning, men med negativt resultat. Etter min mening er der ikke foretatt tilstrekkelige undersøkelser for å bringe på det rene i hvilken bank denne konto var. Dessuten er der ikke - så vidt jeg vet - bragt på det rene innestående i Fyresdals bank m.fl.

+

Våren 1950 ba jeg under samtalen med advokat Sverdrup Thygeson om å få oppgave over aktiva og passiva i boet, og spesielt å få spesifisert fortegnelse over alle ting som var solgt, og som er

gått til dekning av det økonomiske ansvar min mann er idømt.

Advokaten svarte at detaljert spesifikasjon over samtlige solgte ting fantes ikke, da pengene for flere mindre ting var satt på felles konto. Hvorledes skal man da holde kontroll over boet - og hvordan skal det kunne kontrolleres at ikke ting som jeg har bragt inn i boet selges, og går til dekning av min manns idømte forpliktelser? Det er etter 6 års forløp ikke lyktes meg å få fra bobestyreren noen oversikt over felles boets aktiva og passiva, slik at jeg skulle kunne vite hvilke verdier boet har m.v.

Jeg hevdet overfor Sverdrup Thygeson - som jeg den hele tid har fremholdt - at boet er solvent, og at der er tilstrekkelige midler - utenom hva jeg har bragt inn - til å dekke statens krav på min mann. I Oslo Sparebank, kto. 874 V.Q. privat, stod 1 million kroner, private gaver til V.Q. Det er dessuten solgt mange eiendommer, således Ørneredet, såvidt vites for kr. 165000.-, en tiliggende eiendom for kr. 14000.-, odelsgården for kr. 40000.-, og dertil Funnemark, 3djedel av Jonsborg og 3djedel av hytten Homevatten m.v. Dertil kommer salg av temmelig meget inventar, og bl.a. et stort kinoapparat og 4-5 moderne biler. Under denne samtalen - våren 1950 - opplyste advokat Sverdrup Thygeson at alle bilene var kommet bort.

+

Såvidt tidlig som 1. februar 1946 hadde advokat G. Støylen levert skriftlig søknad fra meg til o.r. sakfører Arvesen om utlevering av de aller nødvendigste ting. Jeg fikk skriftlig svar fra Erstatningsdirektoratet 11. februar 1946, at de aller nødvendigste ting jeg søkte om kunne man utlevere meg. Men til tross for Erstatningsdirektoratets tillatelse, ble disse ting ikke utlevert meg. - Gimle stod da tomt. Først i januar-februar 1947 fikk jeg seng, 2 bord, kommode, liten sofa og 3 stoler, 1 ødelagt lampe, 1 ødelagt isskap, for å kunne møblere 1 værelse hos Kiellands. Sommeren 1947 fikk jeg et lite teppe, som var i stykker, litt ubetydelig løssøre og noen få bøker. Litt porselen, sengetøy, lintøy, 2 brukbare lamper,

teppe og andre gjenstander, fikk jeg først høsten 1948, da franskmennene forlot Gimle.

I dag, i 1951, har jeg fremdeles ikke fått brukbart spisebestikk og glass og tilstrekkelig porselen selv til hverdagsbruk. Dette til tross for at jeg mange ganger har bedt om å få det, og til tross for at disse ting er bragt inn i boet av meg.

Jeg vil også nevne at det gjennom flere år er blitt betalt og fremdeles betales lagerleie og assurance for skinnertøy som oppbevares hos Backer, men som ikke har noen omsetningsverdi. Likeså står det forskjellige verdiløse ting på lager hos Tschudi, hvor det stadig løper lagerleie.

+

Flere kufferter med mine klær, lintøy og forskjellig løssøre, er blitt sendt fra Gimle - jeg vet ikke av hvem - til Oppgjørskontoret i Sørkedalsveien. Innholdet ble opptegnet uten mitt nærvær. Senere ble disse kuffertene sendt til advokat Sverdrup Thygesons kontor - men ikke registrert, og der ble de stående i et par år. Jeg fikk - som tidligere nevnt - aldri lov til selv å finne mine ting i disse kufferter. O.r.sakfører Arvesen utleverte selv personlig etter hvert mitt tøy.

Hos advokat Sverdrup Thygeson^{på} ^{kontor} lå det til oppbevaring bl.a. endel stoffer, gardin - og klesstoffer samt 9 meter blonder - kostbare hvite blonder - fra Russland. Ved utleveringen var det skåret halvparten av alle stoffene, og de 9 meter blonder var forsvunnet.

Også Vidkun Quislings papirer ble oppbevart på advokat Sverdrup Thygesons kontor. Disse papirer ble gjennomsett og registrert av meg først høsten 1948. Tilstede var o.r.sakfører Arvesen og herr Halvor Holter. Papirene angående forholdene i Russland, som jeg så på loftet engang i 1946, var da borte. Det siste er meldt til Erstatningsdirektoratet.

+

Det vil gå frem av denne redegjøring at det helt fra

mai 1945 og i flere år fremover har vært en rekke forsømmelser - manglende kontroll og andre uheldige omstendigheter - ved bestyrelsen av min manns og mitt fellesbo.

Det gjelder:

Bortkomne ting, se bilag 20, 21, 21a, 21b, 21c, 21d, i mitt skriv av 26.4.1951 til advokat Sverdrup Thygeson.

50 malerier fra Russland fra før 9.april 1940.

Tepper, gobelins, pelsverk, lintøy, glass, porselen, bragt inn i boet av meg før 9.april 1940.

Møbler, også bragt inn i boet av meg før 9.april 1940.

Bankbøker, hvorav 1 på kr.13000.-., m.v.

Skadete ting:

Møbler, tekstilvarer, lamper, glass.

De foretatte salg:

Eiendommen Funnemark ble solgt i 1946 før min sak var avgjort, tross min skriftlige og muntlige protest. Eiendommen var innkjøpt for mine midler, og hørte til min del av boet. Jeg mener jeg hadde rett til å beholde den, og økonomisk evne til det, under forutsetning av rettfærdig booppgjør.

Hytten Homevatten. 1/3 av denne ble solgt uten at jeg engang ble underrettet. Dette til tross for at jeg vel skulle ha krav på varsel, og rett til å uttale meg om hvilke av boets midler eventuelt først skulle gå til dekning av min manns forpliktelser.

Ørneredet. Arbeiderbladet kritiserte bestyrelsen av denne eiendommen, og mente at man ikke fikk noen god pris for den p.g.a. forskjellige forsømmelser fra bobestyrelsens side.

Registrering fant -meg bekjent - ikke sted på Ørneredet. Det var i 2 år ikke bortleiet. Først 2.mai 1947 fikk jeg beveget o.r. sakfører Arvesen til å la meg komme dit sammen med Halvor Holter. Huset var da praktisk talt tomt. Alle de klar jeg hadde der er kommet bort, dessuten skinntøy, lintøy, vevete tepper.

Med hensyn til leieinntekter synes det meg rimelig at min del av boet godskrives inntekt for bortleie av mine ting på Gimle.

Det er innlysende at boet - og jeg - ved disse for- sømmelser har lidt svære økonomiske tap, som jeg for min del må kreve erstattet såvidt mulig for å søke fremtiden sikret.

+

Jeg kommer vel aldri over minnene fra 1945 og påkjen- ningen dengang. Min helbred er da også sterkt svekket siden da. En ganske vesentlig årsak til dette er den unødige strenghet, ja hard- het, bostyret særlig i begynnelsen viste overfor meg. Se herom ut- talelser av overlege Jon Leikvam i erklæringer av 19.3.47 og 11.2.48. Jeg har fortalt om disse forholdene til statsadvokat Chr. Bull, like- som jeg hele tiden har gitt min advokat, Gudleik Støylen, underretning om mine vanskeligheter med bobestyrelsen m.v.

Enn mer forstemmende har det vært at jeg i ca. 1 år ikke fikk noen kontanter utbetalt av boet, og i lange tider ikke de nødvendige bruksting, når jeg samtidig i årevis har erfart hvilken skjødesløshet man på forskjellig hold har vist overfor boets midler. Før min sak var gransket, ble jeg behandlet strengere enn mangen an- nen i liknende situasjon. Jeg fikk ikke engang kr. 200.- pr. mnd., hvilket vel var kurant utbetaling av bomidler i andre tilfelle, også for dem som hadde vært medlem av NS. Herr Halvor Holters erklæring om dette vedlegges.

Og mens min tidligere bolig ble solgt, og endel av bo- ets eiendommer stod helt eller delvis tomme, var jeg husvill. Jeg måtte låne de aller nødvendigste bruksgjenstander, mens jeg selv hadde rike- lig utstyr, medbragt fra Russland, som boet leiet bort til franskmenn uten mitt samtykke fra 1.4.46 til høsten 1948, og senere dels betalte lagerleie for. Selv om jeg hadde vært medlem av NS, og var blitt idømt økonomisk ansvar, ville det vel ikke vært lovlig adgang til å behandle

meg slik som tilfellet var i den første tid etter kapitulasjonen.

+

Jeg ber inntrengende om at man nå ved booppgjøret vil ta ethvert rettferdig og rimelig hensyn til den usedvanlige påkjønning jeg har vært utsatt for, at jeg er helt arbeidsudyktig og er alene i et fremmed land, slik at jeg får beholde tilstrekkelige midler til livets opphold og at det ytes meg erstatning for de tap jeg har lidt av økonomisk art.

Oslo, den

1951.

bilag.